

Jaarverslag Volt Gelderland 2024

Voorwoord

Volt is in maart 2023 met twee Statenleden in de Provinciale Staten van Gelderland verkozen. Elmar Theune en Vera Buijs werden op 29 maart 2023 beëdigd en geïnstalleerd, waarmee de Volt-fractie officieel van start ging.

Het eerste jaar van de Volt-fractie stond grotendeels in het teken van inwerken en het leren navigeren binnen de complexe provinciale politiek. Voor een jonge partij als Volt - voor het eerst op dit politieke niveau actief - was het noodzakelijk om snel te leren hoe de beleidsprocessen en besluitvormingsstructuren functioneren. Zowel de Staten- als de commissieleden moesten in rap tempo leren hoe belangrijke doelen voorrang te geven.

In 2024 positioneerde Volt zich als een partij waarmee samengewerkt kan worden. Na twee jaar kijkt de fractie met vertrouwen naar de toekomst. We blijven ons inzetten voor een groenere, meer democratische en meer toekomstbestendige provincie Gelderland, waarin de stem van de burger en de samenwerking binnen Europa centraal staan. We zijn nu halverwege onze termijn en we vinden dit een mooi moment om tijdens het congres in maart 2025 onze activiteiten de revue te laten passeren.

De fractie van Volt Gelderland bestaat op dit moment uit zeven mensen.

Elmar Theune – fractievoorzitter
Vera Buijs – Statenlid

David Eissens – fractievolger
Dennis Uenk – fractievolger
Noël Bos – fractievolger

Jan Jensma – fractiemedewerker
Jur Timmerman – fractiemedewerker

In april 2024 kreeg onze toenmalige fractiemedewerker Niels Cramer een nieuwe baan aangeboden bij de provincie Gelderland. Hij besloot dat dit niet te combineren was met zijn werkzaamheden voor de fractie. Wij hadden op dat moment bijna een jaar lang gebruik mogen maken van zijn expertise op het gebied van digitalisering.

In september 2024 werd de fractie uitgebreid met de benoeming van Jur Timmerman tot communicatiemedewerker. Het zal jullie niet ontgaan zijn, dat Jur meer en mooiere bijdragen op onze sociale media heeft gezet.

Een maand geleden nam Esther Schenkelaars ontslag als fractievolger, al zal zij tot mei 2025 nog inspringen wanneer dat nodig is, specifiek op het gebied van Wonen en Ruimte. Noël Bos neemt vanaf mei haar werkzaamheden over. Noël was vanaf het begin betrokken bij de fractie als medewerker met de focus op het mkb, maar richt zich nu op een breder scala aan onderwerpen.

Toen wij in 2023 in de Staten begonnen, werkten wij met het BOB-model: eerst een **beeldvormende** bijeenkomst, waarbij ambtenaren of externe deskundigen uitleg gaven en de Statenleden en de steunfractie technische vragen konden stellen. Daarna volgde een **oordeelsvormende** bijeenkomst, waarbij wij in gesprek gingen met de gedeputeerde. Vervolgens was er de fractiedag, die wij als fractie zelf mochten invullen. Meestal spraken wij met elkaar over de tot dan toe ingediende moties en amendementen, gingen wij op werkbezoek of ontvingen wij gasten op het provinciehuis in Arnhem. Ten slotte volgde de Statenvergadering waarin de Statenleden **besluiten** namen.

Eind vorig jaar is in het presidium (waarin Elmar zitting heeft als fractievoorzitter) besloten om in 2025 met een iets ander vergadermodel te gaan werken, namelijk het **iBOB**-model. Daarbij is er eerst een **informatiebijeenkomst**, met een week later een **verkenningbijeenkomst** met de gedeputeerde. Daarna volgt de fractiedag. Bij de **oordeelsvorming**, weer een week later, spreken de Statenleden of steunfractieleden met elkaar over moties en amendementen, waarbij de gedeputeerde een kort advies geeft. En dan eindigen we weer met de **besluitvorming** in de Statenvergadering. Onze cycli duren dus vanaf dit jaar een week langer dan in 2023 en 2024.

Het afgelopen jaar behaalden wij veel mooie successen. Jan en Jur hebben hard gewerkt om de website leesbaarder te maken met meer informatie over de focus van de fractie en waar zij zich verder nog mee bezighoudt. Bekijk [hier](#) de pagina van de fractie. Alle evenementen van Volt in Gelderland zijn [hier](#) te vinden. Verder is Gelderland opgesplitst in vijf community's. Wil je weten bij welke community jij hoort? Bekijk dan [hier](#) het overzicht.

Overzicht van werkzaamheden

Wij hebben aan ieder fractielid gevraagd om iets over het afgelopen jaar te schrijven. Je leest hun stukjes hieronder.

Elmar

Onze fractievoorzitter Elmar heeft drie portefeuilles in de Staten, namelijk de clusters:

- Financiën, economie en sport van gedeputeerde Helga Witjes,
- Natuur, landbouw en landelijk gebied van gedeputeerde Harold Zoet,
- Erfgoed, cultuur en algemeen bestuur van gedeputeerde Peter Drenth.

In de voorbereidende bijeenkomsten doet Dennis, als lid van de steunfractie, een deel van deze portefeuilles. En Noël ondersteunde Elmar als fractiemedewerker op economie.

Elmar heeft in de Staten aangegeven dat zij de democratie onvoldoende vindt werken. Volgens de Provinciewet gaan de Staten over de hoofdlijnen van het beleid en Gedeputeerde Staten (GS) over de voorbereiding en de uitvoering. Veel hoofdlijnen (kaders), die in Gelderland door de gedeputeerde voor besluitvorming worden voorgelegd, zijn zo algemeen (hoog over) dat ze helemaal niet sturend zijn. Niemand kan daar tegen zijn. "Wat heb je er dan aan?", vindt Elmar. "Als ze niet sturend zijn, kan er ook niet om verantwoording worden gevraagd en staan de Staten dus met lege handen. Er is een coalitieakkoord, waar alleen de coalitiepartijen over gaan. Vervolgens mogen alle fracties vier jaar lang wel wat zeggen, maar nemen ze geen besluiten die iets voorstellen. En dat kan niet de bedoeling zijn. Maar zo gaat het wel."

Elmar voert in de voorbereiding op de Statenvergadering (tijdens beeldvorming, verkenning en oordeelsvorming) het woord over natuur en landbouw en over financiën en economie. Bij natuur en landbouw ging het (kort door de bocht) over stikstof, stikstof, stikstof en wolf, wolf, wolf. Gelderland is op beide onderwerpen heel erg afhankelijk van wat daarover in Den Haag en in Brussel wordt besloten. Ook GS en de coalitie krijgen hier heel weinig voor elkaar. Bij financiën hebben we met de progressieve oppositie geprobeerd een aantal bezuinigingen op cultuur en natuurorganisaties terug te draaien. Het enige dat gelukt is, is om de pijn voor de organisaties wat te verzachten door de bezuinigingen niet in één klap, maar geleidelijk in te voeren.

Er zijn helaas maar heel weinig moties en amendementen - met Volt als eerste indiener - aangenomen. Veel moties die wij introkken deden wij overigens omdat de gedeputeerde een toezegging deed. Daarmee komt de gedeputeerde

tegemoet aan wat er aan het college gevraagd wordt om te doen. Moties en amendementen die we met anderen hebben ingediend, zijn wel vaker aangenomen. Op de onderwerpen van Elmar is de BBB erg dominant. Vanaf oktober 2023 was Henri Lenferink de waarnemend commissaris van de Koning (cvdK) in Gelderland, na eerder burgemeester van Leiden en wethouder in Arnhem te zijn geweest. Zijn ambtstermijn liep op 6 februari 2025 af. Als fractievoorzitter zat Elmar in de vertrouwenscommissie die de nieuwe commissaris heeft uitgezocht. Vervolgens is de kandidaat-cvdK in Gelderland bij de minister van Justitie voorgedragen. Daniël Wigboldus is op 19 maart 2025 verwelkomd als nieuwe cvdK.

Verder was Elmar lid van het presidium dat gaat over de orde van de vergaderingen en - zoals hierboven vermeld - het nieuwe vergadermodel introduceerde.

Vera

Onze tweede Statenlid, Vera, heeft net als Elmar drie portefeuilles in de Staten. Zij spreekt namens Volt in de Statenvergadering over de volgende clusters:

- Energie, water en leefomgeving (gedeputeerde Ans Mol),
- Ruimte, wonen en leefbaarheid (gedeputeerde Dirk Vreugdenhil),
- Mobiliteit (gedeputeerde Klaas Ruitenberg).

In de voorbereidende bijeenkomsten werkten David en Esther, als leden van de steunfractie, aan een deel van deze portefeuilles. Vera voert in de voorbereiding op de Statenvergadering (tijdens beeldvorming, verkenning, en oordeelsvorming) het woord over mobiliteit.

Vera heeft drie hoogtepunten uit 2024 gehaald die zij hierna graag verder toelicht.

In januari 2024 werd op het thema wonen (in het kader van de omgevingsvisie) een motie van Volt aangenomen. Deze motie ging over het borgen van de houdbaarheid van de omgevingsvisie op langere termijn.

Het doel van de motie was om het langetermijnperspectief expliciet in de te ontwikkelen omgevingsvisie op te nemen. Het was ook belangrijk om de samenhang tussen de kernonderwerpen duidelijker aan te geven. Daarnaast moest er een procedure of werkwijze worden toegevoegd om de visie tussentijds bij te kunnen stellen.

In april 2024 werd op initiatief van Volt een technische briefing georganiseerd over digitalisering en de daarbij behorende Europese wetgeving. Niels ondersteunde Vera bij de voorbereidingen om deze briefing aan te vragen.

Ons agendaverzoek had als doel om helder te krijgen wat de opgaven waren, wat de provincie al deed en waar de knelpunten lagen. Daarnaast hadden wij als doel om de provincie beleid over digitalisering te laten formuleren, wat de provincie op dat moment niet had. Een Statenlid van de SGP stelde tijdens de technische sessie: *"In al die jaren dat ik Statenlid ben, is dit onderwerp nog nooit eerder langs gekomen."* en dat is veelbetekenend!

In juni 2024 lag in het cluster algemeen bestuur de participatieverordening Gelderland voor. Volt heeft daar een amendement op ingediend en binnengehaald. In onze ogen moest de wijze waarop de resultaten van het participatietraject werden meegenomen ook opgenomen worden in het participatieplan. Ook de wijze waarop de deelnemers werden meegenomen in de vervolgstappen van het plan en - indien van toepassing - de uitvoering van het plan waren voor ons belangrijk.

Met dit amendement zorgden we ervoor dat het voor deelnemers van het participatietraject duidelijk was wat er met de resultaten ervan zou gebeuren. Wij wilden verankeren dat de deelnemers ook na afloop van het participatietraject - in ieder geval tot aan besluitvorming en, indien van toepassing, bij de uitvoering van het plan - betrokken zouden blijven.

Aan het einde van dit jaarverslag vind je de volledige lijst van moties die Volt in 2024 heeft ingediend.

David

Als een van onze zeer gewaardeerde fractievolgers maakt David deel uit van de steunfractie. Hij voert in de voorbereiding op de Statenvergadering (tijdens beeldvorming, verkenning en oordeelsvorming) het woord namens Volt over energie, klimaat en schone leefomgeving. Vera voerde hierover het woord als Statenlid.

Energie

Energie die niet wordt verbruikt, hoeft niet opgewekt, getransporteerd of opgeslagen te worden. Daarom pleit onze fractie voor energiezuinig beleid. Denk aan beter geïsoleerde woningen en het verduurzamen van bedrijventerreinen. Op dit vlak zitten we grotendeels op één lijn met de coalitie: energiebesparing is een prioriteit en vormt een leidend principe in veel beleidsstukken. Dit jaar is in de Provinciale Staten veel gesproken over de mogelijke komst van een Small Modular Reactor (SMR), een kleine kerncentrale. Uit gesprekken met experts blijkt dat een SMR op zijn vroegst in 2040 operationeel kan zijn. Bovendien zou een SMR vooral energie leveren aan grote industriële clusters zoals Chemelot of de haven van Rotterdam. Aangezien Gelderland dergelijke clusters niet heeft, lijkt een SMR geen oplossing voor onze provinciale energievraag. Onze fractie vindt het daarom volkomen onterecht dat de coalitie SMR's aanvoert als argument om andere duurzame energiebronnen niet verder te ontwikkelen. Een grote uitdaging in Gelderland is de beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet, ook wel netcongestie genoemd. Daarom heeft de provincie 2,5 miljoen euro beschikbaar gesteld om oplossingen op dit gebied te versnellen. Onze fractie blijft zich inzetten om de netcongestie effectief aan te pakken.

De provincie richt zich op stroomopwekking en -transport, maar de ondersteuning van warmtenetten blijft achter. Onze fractie vindt het cruciaal dat inwoners tijdig weten of zij de komende jaren op een warmtenet - dat juist gebruikmaakt van **restwarmte** - worden aangesloten. Dit voorkomt onnodige investeringen in warmtepompen die bovendien ook nog stroom gebruiken. Om hier duidelijkheid over te schetsen, dienden wij een motie in waarin werd voorgesteld om alle inwoners van Gelderland uiterlijk in 2026 te laten weten of ze kunnen rekenen op een warmtenetaansluiting. Helaas kreeg deze motie geen meerderheid.

Klimaat

Een terugkerend thema in de Staten was de financiering van klimaatmaatregelen. Het beschikbare budget voor 2024 kwam grotendeels uit de vorige coalitieperiode (2019-2023), terwijl de huidige coalitie slechts beperkte middelen voor klimaatbeleid uittrekt. Bovendien wordt het beschikbare geld niet volledig benut. Onze fractie heeft meerdere malen aangekaart dat dit leidt tot een zwak klimaatbeleid, maar de coalitie ontkent dat hardnekkig. Omdat klimaatmiddelen

onbenut blijven, onderzoeken we nu of dit geld alsnog naar klimaatdoelen kan worden doorgeschoven. Dit vraagt om een uitgebreide voorbereiding en het zoeken naar een meerderheid. Van de beperkte middelen die wél door de coalitie voor klimaatbeleid (circa 12 miljoen euro) zijn vrijgemaakt, is tot nu toe slechts 2 miljoen daadwerkelijk ingezet. Na grondig uitzoekwerk bleek dat de overige 10 miljoen naar de economie gaan, maar wel in een fonds voor groene investeringen terechtkomen. Ondanks onze kritiek op de beperkte klimaatmiddelen, waren we tevreden dat dit geld alsnog bijdraagt aan duurzame initiatieven.

Naast bovenstaande thema's kwamen ook andere onderwerpen aan bod, waaronder:

- staalslakken
- projectbesluiten voor windmolens
- waterwingebieden
- geluidsproductieplafonds

Wil je meer informatie over deze portefeuille en de genoemde onderwerpen, kom dan vooral met David praten op het Gelders congres op 29 maart.

Dennis

Dennis maakt net als David deel uit van onze zeer deskundige steunfractie. Hij voert het woord namens Volt over erfgoed, cultuur en algemeen bestuur in voorbereiding op de Statenvergadering (tijdens beeldvorming, verkenning, en oordeelsvorming). Elmar voert als Statenlid hierover het woord.

In 2024 zijn eindelijk de kaders en programma's van de conservatief-confessionele coalitie concreet geworden. Wat betreft de inhoudelijke kaders binnen erfgoed en cultuur en (top)sport is echter gebleken dat deze niet bijzonder sterk zijn. Zoals Elmar ook al in haar reflectie op het afgelopen jaar aangaf, blijven de algemene kaders vaag en weinig richtinggevend.

Dit leidde ertoe dat het jaar vooral in het teken stond van actief contact onderhouden met onze culturele en sportieve partners. Door voortdurend in gesprek te blijven en zichtbaar aanwezig te zijn, hebben zowel Dennis in eigen persoon als onze fractie een steeds stevigere positie verworven. Hierdoor worden wij vaker gevonden en eerder benaderd wanneer er relevante ontwikkelingen spelen. Ons werkbezoek aan Papendal om te spreken over het includeren van breedtesport bij topsportevenementen (het EK Indoor Atletiek in Apeldoorn bijvoorbeeld) is een mooie illustratie van hoe wij ons netwerk steeds uitbreiden.

De partners zijn positief over dit contact en de uitvoering van de provinciale programma's loopt, voor zover bekend, naar behoren. Hopelijk kunnen wij de

samenwerking in 2025 verder versterken en de doelen voor beide sectoren goed in de omgevingsvisie borgen.

Werkbezoeken

Gedurende het tweede politieke jaar van de Volt-fractie in Gelderland hebben we verschillende evenementen bezocht en werkbezoeken afgelegd. Onze eigen fractie organiseerde zelf een deel van deze werkbezoeken en presentaties. De griffie van de Provinciale Staten organiseerde - als deel van een beeldvormende bijeenkomst - andere bezoeken. Wij zijn inmiddels in alle uithoeken van de provincie geweest.

Hierboven zie je een foto van ons werkbezoek aan de gemeente Wageningen. In december 2024 organiseerden wij op onze fractiedag een gesprek met twee wethouders en hun ambtenaren. Wethouder Maud Hulshof (economie, participatie, asiel, cultuur, voedsel en binnenstad) en wethouder Erik-Jan Bijleveld (duurzaamheid en klimaat, landschap en groen, en mobiliteit) vertelden samen met collega's hoe de gemeente zich inspant om de agrifoodsector te versterken, de bereikbaarheid via de Rijn-lijn te verbeteren en hoe wij onze gezamenlijke energie-ambities - door het aanpakken van netcongestie - waar kunnen maken.

Deze gesprekken maakten één ding duidelijk: provincie en gemeente moeten samen keuzes (durven) maken om uitdagingen op het gebied van de landbouw, energie, mobiliteit en economie aan te pakken. Samen bouwen we aan een duurzaam en toekomstbestendig Gelderland! ❤️

Op de foto hierboven staat Vera samen met GroenLinks-Statelid Paul Smits voor een oude bunker, vermomd als boerderij, die tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers werd gebouwd. Tegenwoordig wordt deze bunker gebruikt als opleidingsplek voor nieuwe rekruten. Vera bracht in oktober 2024 een werkbezoek aan de Oranjekazerne in Schaarsbergen, dat voor ons door de griffie werd georganiseerd.

Vera, Paul en hun collega-Statelieden kregen uitleg over 'Ruimte voor Defensie', het defensieprogramma waar in heel Nederland naar nieuwe locaties wordt gezocht. Als grootste provincie heeft Gelderland hierin een rol te vervullen. Zij spraken met de aanwezige experts van Defensie over de luchtmobiele brigade, de wereldwijde dreigingen en hoe Defensie daarop inspeelt. Tot slot kregen Vera en haar collega-Statelieden de nieuwbouwplannen voor de Oranjekazerne te zien.

In juni 2024 hebben wij op onze fractiedag met buitengewoon veel interesse geluisterd naar en gesproken met Volt-leden Tom Hottentot en Wessel Kremer. Wij hadden hen uitgenodigd om ons te informeren over hun zorgen over het water in Gelderland. Hoewel waterveiligheid voorop staat, worden waterbeschikbaarheid en waterkwaliteit steeds belangrijker in onze provincie. In 2027 moeten alle EU-lidstaten voldoen aan de doelen die de Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt, en in Nederland (en dus ook in Gelderland) doen wij dat vaak nog niet. Wij spraken met

hen ook over de grote drinkwaterreserveringsgebieden die in onze provincie zijn aangewezen en de gevolgen daarvan voor de agrarische sector.

Andere landen denken soms al langer na over sommige terreinen en lopen daarmee op ons voor. Met verwijzingen naar hoe Duitsland en België met water omgaan moeten wij niet proberen om met onze 21 waterschappen het wiel opnieuw uit te vinden. Wij geloven in Nederland - soms tot in het extreme - in een maakbare wereld, maar dat voorkomt niet dat de grenzen van onze water- en bodemsystemen ernstig worden overschreden.

Conclusie

Iedere Statenvergadering is online live te volgen. Je kunt vergaderingen van de Provinciale Staten [hier](#) vinden, alsook de agenda met een overzicht van zowel eerdere Statenvergaderingen als van de volgende vergaderingen en evenementen van de Provinciale Staten.

Het is enorm interessant om mee te denken met de provincie. Maar hoe maak jij jouw ideeën, mening of zorgen kenbaar? Er zijn meerdere manieren om aan dit democratische proces deel te nemen. Kijk vooral naar de mogelijkheden via [deze link](#).

Daarnaast zijn wij als fractie zeker bereid om Volt-leden op het Provinciehuis in Arnhem te verwelkomen. Stuur ons een [e-mail](#), dan kijken wij met je mee om daar een goed moment voor te vinden!

Moties en amendementen

Wij hebben in 2024 vanuit de Volt-fractie in totaal zestien moties en zeven amendementen ingediend. Het overzicht van deze moties en amendementen vind je hieronder. Daarnaast waren wij mede-indieners bij nog veel meer moties en amendementen van andere partijen. Moties die wij introkken, deden wij meestal omdat wij een toezegging van de gedeputeerde dat hij of zij aan de slag ging met waar wij toe opriepen in onze motie.

Nummer	Datum	Titel	Onderwerp	Resultaat
24M10	31-1-2024	Borgen lange termijn houdbaarheid van de omgevingsvisie	Startnotitie Omgevingsvisie. Stand van zaken: De te vernieuwen omgevingsvisie krijgt als tijdshorizon 2040 en 2050 met een doorkijk naar 2100. PS ontvangen de kadernota voor vernieuwing van de omgevingsvisie later dit jaar. Daarin werken we deze lange termijnhoudbaarheid uit.	aangenomen
24A10	6-3-2024	Toevoegen uitzonderingen	Voorkeursvolgorde zonnepanelen	Ingetrokken
24A11	6-3-2024	Lokaal eigendom	Voorkeursvolgorde zonnepanelen	Verworpen
24A13	6-3-2024	Lessen uit gebiedsprocessen	Rapport Rekenkamer Oost - Nederland Lessen uit gebiedsprocessen	Ingetrokken
24M24	6-3-2024	Niet-dodelijk beheer van wolven	Grenzen aan de wolf in Gelderland	Verworpen
24M30	10-4-2024	Deals ook voor kleinere steden met een regiofunctie	Tussendocument 2024	Ingetrokken
24M32	10-4-2024	Evaluatie van landbouwpasseerhavens aan de N825	Inpassingsplan N825 Nettelhorsterweg (gemeenten Berkelland en Lochem)	Ingetrokken
24M43	10-4-2024	Focus op doorstroming door bouw kleine woningen	Staat van de Volkshuisvesting	Verworpen
24M48	15-5-2024	Onveilige fietsoversteek N315	Vaststelling PIP N315 Doetinchem - Ruurlo	Ingetrokken
24A17	12-6-2024	Participatieverordening Gelderland	Participatieverordening Gelderland	Aangenomen

24M62	12-6-2024	Geïnformeerde warmtetransitie	Kadernota Klimaat	Verworpen
24M64	12-6-2024	Regierol gemeentelijke participatieverordeningen	Participatieverordening Gelderland	Ingetrokken
24M65	12-6-2024	Regierol gemeentelijke participatieverordening	Participatieverordening Gelderland	Verworpen
24M95	3-7-2024	Kabinet denk aan de schoolmaaltijden voor kinderen in armoede	Perspectiefnota 2025	Verworpen
24A23	25-9-2024	Ook met het OV en de fiets	Beleidskaders Gelders Programma Economie	Verworpen
24A24	25-9-2024	Inzetten op samenwerking	Beleidskaders Gelders Programma Economie	Verworpen
24A25	25-9-2024	Binnen sociale en planetaire grenzen	Beleidskaders Gelders Programma Economie	Verworpen
24M137	13-11-2024	Maak de eerstkomende begroting SMART	Begroting 2025	Ingetrokken
24M138	13-11-2024	Leefbaar & Europees-Samen sterk in de kern	Begroting 2025	Ingetrokken
24M139	13-11-2024	Elektrificatie van busvervoer	Begroting 2025	ingetrokken
24M142	18-12-2024	Houd de spanning erop	Beleidskader Energiesysteem	Verworpen
24M145	18-12-2024	Laten we het sportief houden	Beleidskader Sport	Verworpen
24M148	18-12-2024	Maak beleggen in de Europese defensie industrie mogelijk	Begroting 2025 en meerjarenbegroting 2025-2028 Fonds nazorg stortplaatsen	ingetrokken